

Tlf: 96 34 73 00
aalborg@bdo.dk
www.bdo.dk

BDO Statsautoriseret revisionsaktieselskab
Visionsvej 51
DK-9000 Aalborg
CVR-nr. 20 22 26 70

HJØRRING KOMMUNE
Revisionsberetning nr. 24
VEDRØRENDE ÅRSREGNSKABET 2017
Side 580 - 611

1	KONKLUSION PÅ REVISIONEN AF KOMMUNENS ÅRSREGNSKAB FOR 2017	580
1.1	INDLEDNING	580
1.2	LEDELSENS REGNSKABSERKLÆRING	580
1.3	IKKE-KORRIGEREDE FORHOLD	580
1.4	REVISIONSPÅTEGNING - KONKLUSION PÅ DEN UDFØRTE REVISION	580
1.5	REVISIONENS BEMÆRKNINGER	584
1.5.1	Generelt	584
1.5.2	Revisionens bemærkninger til årsregnskabet	584
1.5.3	Opfølgning på tidligere revisionsbemærkninger	584
2	REVISIONSMETODIK OG -STRATEGI	584
2.1	VÆSENTLIGHEDSNIVEAU	585
2.2	DRØFTELSER MED LEDELSEN OM BESVIGELSER	585
2.3	DEN LØBENDE REVISION	585
2.4	DEN AFSLUTTENDE REVISION	586
3	JURIDISK-KRITISK REVISION OG FORVALTNINGSREVISION	586
3.1	KONTRAKTSTYRING	586
3.1.1	Generelt	586
3.1.2	Formål	586
3.1.3	Revisionens omfang og udførelse	586
3.1.4	Konklusion	587
4	REVISION AF KOMMUNENS INTERNE IT-KONTROLLER	587
5	REVISION AF ÅRSREGNSKABET	588
5.1	ÅRSREGNSKABETS OPBYGNING OG INDHOLD	588
5.2	FORRETNINGSGANGE FOR REGNSKABSAFLÆGGELSEN	588
5.3	BUDGET- OG BEVILLINGSKONTROL	588
5.4	TILSKUD, UDLIGNING OG SKATTER	588
5.5	REFUSION AF KØBSMOMS	589
5.6	LØNNINGER OG VEDERLAG	589
5.7	BEREGNING AF FORÆLDRETAKSTER PÅ DAGINSTITUTIONSOMRÅDET	589
5.8	TILBUD TIL BØRN OG UNGE MED SÆRLIGE BEHOV	590
5.9	KOMMUNAL MEDFINANSIERING AF DE REGIONALE SUNDHEDSOPGAVER	590
5.10	ANLÆGSVIRKSOMHED	590
5.11	FORSYNINGSSOMRÅDET	590
5.12	INDBERETNING TIL FORSYNINGSSEKRETARIATET MV.	591
5.13	BALANCEN	591
5.14	EVENTUALPOSTER	593
5.15	LÅNOPTAGELSE	593
6	REVISION AF DE SOCIALE REGNSKABER - OMRÅDER MED STATSREFUSION	593
6.1	REVISIONSERKLÆRING VEDRØRENDE DE SOCIALE IT-SYSTEMER	593

6.2	LØBENDE REVISION	594
6.2.1	Forretningsgange og sagsbehandling	594
6.3	AFSLUTTENDE REVISION	594
6.3.1	Regnskabsafklæggelse og restafregning af refusion	594
6.3.2	Socialt bedrageri	594
6.4	TEMAREVISION - HJEMTAGELSE AF STATSREFUSION EFTER SERVICELOVENS § 181	595
7	AFGIVNE REVISIONSBERETNINGER OG PÅTEGNEDE OPGØRELSER MV.	596
7.1	REVISIONSBERETNINGER AFGIVET TIL HJØRRING BYRÅD	596
7.2	DIALOG MED POLITISK OG ADMINISTRATIV LEDELSE	596
7.3	PÅTEGNEDE OPGØRELSER OG ØVRIGE OPGAVER	596
8	REVISORS ERKLÆRING	596
BILAG 1, BESKÆFTIGELSESMINISTERIET		597
1	TVÆRMINISTERIEL OVERSIGT OVER KONSTATEREDE FEJL OG MANGLER VED DEN SOCIALE REVISION 2017	597
1.1	INDLEDNING	600
1.2	OPFØLGNING PÅ DECISIONSSKRIVELSER FOR 2016	600
1.3	PERSONSAGSGENNEMGANG	600
1.3.1	Revalidering	600
1.3.2	Sygedagpenge	600
1.3.3	Jobafklaringsforløb	600
1.4	FRAVALG AF PERSONSAGSGENNEMGANG	601
BILAG 2, BØRNE- OG SOCIALMINISTERIET		602
2	TVÆRMINISTERIEL OVERSIGT OVER KONSTATEREDE FEJL OG MANGLER VED DEN SOCIALE REVISION 2017	602
2.1	INDLEDNING	605
2.2	OPFØLGNING PÅ DECISIONSSKRIVELSER VEDRØRENDE 2016	605
2.3	PERSONSAGSGENNEMGANG	605
2.4	FRAVALG AF PERSONSAGSGENNEMGANG	605
BILAG 3, UDLÆNDINGE- OG INTEGRATIONSMINISTERIET		606
3	TVÆRMINISTERIEL OVERSIGT OVER KONSTATEREDE FEJL OG MANGLER VED DEN SOCIALE REVISION 2017	606
3.1	INDLEDNING	608
3.2	OPFØLGNING PÅ DECISIONSSKRIVELSER FOR 2016	608
3.3	PERSONSAGSGENNEMGANG	608
3.4	FRAVALG AF PERSONSAGSGENNEMGANG	608
BILAG 4, OMRÅDER MED SÆRLIGE RAPPORTERINGSKRAV		609
BILAG 5, PÅTEGNEDE OPGØRELSER OG ØVRIGE OPGAVER		611

Til Hjørring Byråd

1 KONKLUSION PÅ REVISIONEN AF KOMMUNENS ÅRSREGNSKAB FOR 2017

1.1 INDLEDNING

BDO Statsautoriseret revisionsaktieselskab har den 7. maj 2018 afsluttet revisionen af Hjørring Kommunes regnskab for året 2017.

I henhold til Lov om kommunernes styrelse og revisionsregulativet for Hjørring Kommune afgives hermed beretning om den udførte revision.

Revisionen har omfattet siderne 3 - 6, og 8 - 9 i "Regnskab 2017, bind 1, Årsberetning" og siderne 1 - 6, 15 - 16, 19, 22, 34, 39,44, 56 - 80, 85 - 105 og 107 i "Regnskab 2017, bind 2, Regnskabsbemærkninger og obligatoriske oversigter mv.".

Hovedtallene udviser (mio. kr.):

	Oprindeligt budget	Regnskab
Regnskabsopgørelse (udgiftsbaseret)		
Resultat af ordinær driftsvirksomhed	134,8	194,7
Resultat af det skattefinansierede område.....	35,2	85,5
Resultat af forsyningsvirksomhederne.....	0,0	5,6
Balance	Ultimo 2016	Ultimo 2017
Aktiver	6.185,6	6.311,3
Egenkapital.....	-3.817,4	-3.944,0

Positive tal = overskud/aktiver.

Negative tal = underskud/egenkapital.

1.2 LEDELSENS REGNSKABSERKLÆRING

I forbindelse med revisionen af årsregnskabet har borgmester og kommunaldirektør over for os afgivet en regnskabserklæring vedrørende årsregnskabet 2017.

1.3 IKKE-KORRIGEREDE FORHOLD

I henhold til internationale revisionsstandarder skal vi informere om forhold, som ikke er korrigeret i årsregnskabet.

I forbindelse med regnskabsaflæggelsen for 2017 er der konstateret følgende forhold, som ikke er korrigeret i årsregnskabet, idet ledelsen har vurderet dem værende uvæsentlige både enkeltvis og sammenlagt for årsregnskabet. Denne oplysning gives for at sikre, at byrådet er orienteret herom:

- Manglende nul-stilling af interne debitorer - uddybes i afsnit 5.13

Forholdene har kun betydning for kommunens balance pr. 31. december 2017 og påvirker således ikke regnskabsresultatet for 2017.

1.4 REVISIONSPÅTEGNING - KONKLUSION PÅ DEN UDFØRTE REVISION

Vi har ved revisionen ikke konstateret forhold af en sådan væsentlighed eller karakter, at det kommer til udtryk i påtegningen på årsregnskabet.

Vi har forsynet årsregnskabet med følgende påtegning:

"DEN UAFHÆNGIGE REVISORS REVISIONSPÅTEGNING

Til byrådet i Hjørring Kommune

REVISIONSPÅTEGNING PÅ ÅRSREGNSKABET

Konklusion

Vi har revideret årsregnskabet for Hjørring Kommune for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2017, jfr. siderne 3 - 6, og 8 - 9 i "Regnskab 2017, bind 1, Årsberetning" samt siderne 1 - 6, 15 - 16, 19, 22, 34, 39,44, 56 - 80, 85 - 105 og 107 i "Regnskab 2017, bind 2, Regnskabsbemærkninger og obligatoriske oversigter mv.", der omfatter regnskabsopgørelse, balance, obligatoriske oversigter, anvendt regnskabspraksis og noter med følgende hovedtal:

- *Resultat af ordinær driftsvirksomhed på 194,7 mio. kr.*
- *Resultat af det skattefinansierede område på 85,5 mio. kr.*
- *Resultat af forsyningsvirksomheder på 5,6 mio. kr.*
- *Aktiver i alt på 6.311,3 mio. kr.*
- *Egenkapital i alt 3.944,0 mio. kr.*

Årsregnskabet udarbejdes efter kravene i bekendtgørelse om kommuners budget og regnskabsvæsen, revision mv.

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet i alle væsentlige henseender er rigtigt, dvs. udarbejdet i overensstemmelse med bekendtgørelse om kommuners budget og regnskabsvæsen, revision mv.

Vores konklusion er konsistent med vores revisionsberetning til byrådet.

Grundlag for konklusion

Vi har udført vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, samt standarderne for offentlig revision, idet revisionen udføres på grundlag af bestemmelserne i lov om kommunernes styrelse. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit "Revisors ansvar for revisionen af årsregnskabet". Vi er uafhængige af kommunen i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA's etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i henhold til disse regler og krav. Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Efter vores bedste overbevisning er der ikke udført forbudte ikke-revisionsydelser som omhandlet i bekendtgørelse om kommunal og regional revision.

Udover den lovpligtige revision, har vi afgivet erklæringer på projektregnskaber, andre erklæringer, der er pålagt kommunen, samt diverse rådgivningsopgaver. Der henvises til revisionsberetningens bilag, for en detaljeret opstilling af opgaver.

Vi blev af byrådet første gang antaget som revisor for Hjørring Kommune for regnskabsåret 2007 og har varetaget revisionen i en samlet opgaveperiode på 11 år frem til og med regnskabsåret 2017. Vi blev senest antaget efter en udbudsprocedure og revisionsaftalen blev forlænget fra regnskabsåret 2015.

Centrale forhold ved revisionen

Centrale forhold ved revisionen er de forhold, der efter vores faglige vurdering var mest betydelige ved vores revision af årsregnskabet for regnskabsåret 2017. Disse forhold blev behandlet som led i vores revision af årsregnskabet som helhed og udformningen af vores konklusion herom. Vi afgiver ikke nogen særskilt konklusion om disse forhold.

Sociale udgifter med statsrefusion

Sociale udgifter med refusion udgør 198,1 mio. kr. og består hovedsageligt af overførselsindkomster.

Ud fra vores professionelle vurdering er revisionen af området for de sociale udgifter med statsrefusion det revisionsområde med størst betydning for den finansielle revision, da der er væsentlige udgifter på dette område, som refunderes af Staten. Kommunen er ansvarlig for tilrettelæggelse af forretningsgange og interne kontroller, som sikrer korrekt sagsbehandling af borgernes rettigheder til sociale ydelser, herunder at der udbetales korrekte ydelser, som kan helt eller delvis refunderes af Staten i henhold til gældende love og regler. Vi fokuserede på området, da reglerne på området er komplekse og kræver, at ledelsen i kommunen fastlægger retningslinjer for forretningsgange og sagsbehandling samt overvåger, at disse bliver fulgt.

Vores væsentligste revisionshandlinger vedrørende revision af sociale udgifter med statsrefusion har været:

- Vi har gennemgået og testet væsentlige forretningsgange og relevante interne kontroller på områder med statsrefusion på det sociale område.
- Vi har gennemført revision af et antal personsager til afdækning af, om der sker en korrekt udbetaling af sociale ydelser med refusion. Vi har udført vores handlinger i henhold til bekendtgørelse nr. 1591 af 15. december 2017 om statsrefusion og tilskud samt regnskabsaflæggelse og revision på visse områder inden for Børne- og Socialministeriets, Beskæftigelsesministeriets, Udlændinge - og Integrationsministeriets, Transport-, Bygnings- og Boligministeriets og Undervisningsministeriets ressortområder (revisionsbekendtgørelsen).
- Vi har revideret statsrefusionskemaet for 2017 uden modifikationer af konklusionen.

Fremhævelse af forhold vedrørende revisionen

Kommunen har i overensstemmelse med kravene i bekendtgørelse om kommuners budget- og regnskabsvæsen, revision m.v. medtaget det af byrådet godkendte årsbudget for 2017 som sammenligningstal i årsregnskabet for 2017. Disse sammenligningstal har ikke været underlagt revision.

Ledelsens ansvar for årsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et årsregnskab, der i alle væsentlige henseender er rigtigt, dvs. udarbejdet i overensstemmelse med bekendtgørelse om kommuners budget- og regnskabsvæsen, revision mv. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af årsregnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere kommunens evne til at fortsætte driften; at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant; samt at udarbejde årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere kommunen, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af årsregnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om årsregnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, samt standarderne for offentlig revision, jf. bekendtgørelse om kommuners budget- og regnskabsvæsen, revision mv., altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformationer kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som regnskabsbrugerne træffer på grundlag af årsregnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, samt standarderne for offentlig revision, jf. bekendtgørelse om kommuners budget- og regnskabsvæsen, revision mv., foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen.

Herudover:

- *Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.*
- *Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af kommunens interne kontrol.*
- *Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.*
- *Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om kommunens evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i årsregnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at kommunen ikke længere kan fortsætte driften.*

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om blandt andet det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Andre Oplysninger end årsregnskabet og revisors erklæring herom

Ledelsen er ansvarlig for Andre Oplysninger. Andre Oplysninger omfatter oplysninger i "Regnskab 2017, bind 1, Årsberetning" samt "Regnskab 2017, bind 2, Regnskabsbemærkninger og obligatoriske oversigter mv.", som ikke er omfattet af årsregnskabet og vores erklæring herom.

Vores konklusion om årsregnskabet dækker ikke Andre Oplysninger, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om disse.

I tilknytning til vores revision af årsregnskabet er det vores ansvar at læse Andre Oplysninger og i den forbindelse overveje, om Andre Oplysninger er væsentligt inkonsistente med årsregnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation. Hvis vi på grundlag af det udførte arbejde konkluderer, at der er væsentlig fejlinformation i Andre Oplysninger, skal vi rapportere om dette forhold.

Vi har ingenting at rapportere i den forbindelse.

ERKLÆRING I HENHOLD TIL ANDEN LOVGIVNING OG ØVRIG REGULERING

Udtalelse om juridisk-kritisk revision og forvaltningsrevision

Ledelsen er ansvarlig for, at de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Ledelsen er også ansvarlig for, at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler og driften af de aktiviteter, der er omfattet af årsregnskabet. Ledelsen har i den forbindelse ansvar for at etablere systemer og processer, der understøtter sparsommelighed, produktivitet og effektivitet.

I tilknytning til vores revision af årsregnskabet er det vores ansvar at gennemføre juridisk-kritisk revision og forvaltningsrevision af udvalgte emner i overensstemmelse med standarderne for offentlig revision. I vores juridisk-kritiske revision efterprøver vi med høj grad af sikkerhed for de udvalgte emner, om de undersøgte dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med de relevante bestemmelser i bevillinger, love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis. I vores forvaltningsrevision vurderer vi med høj grad af sikkerhed, om de undersøgte systemer,

processer eller dispositioner understøtter skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler og driften af de aktiviteter, der er omfattet af årsregnskabet.

Hvis vi på grundlag af det udførte arbejde konkluderer, at der er anledning til væsentlige kritiske bemærkninger, skal vi rapportere herom i denne udtalelse.

Vi har ingen væsentlige kritiske bemærkninger at rapportere i den forbindelse”.

1.5 REVISIONENS BEMÆRKNINGER

1.5.1 Generelt

Revisionsbemærkninger, der skal behandles af byrådet og fremsendes til tilsynsmyndigheden, er anført under afsnit 1.5.2.

Vi har pligt til løbende at vurdere, om der skal skrives en revisionsbemærkning, hvis

- regnskabs poster ikke er i overensstemmelse med byrådets beslutninger
- der er handlet i strid med gældende love og bestemmelser
- lovligheden af en post eller disposition anses for tvivlsom
- der ved gennemgang af de etablerede forretningsgange konstateres væsentlige mangler i kontrolmæssig henseende, idet revisionen samtidig kan fremsætte forslag til udbedring af konstaterede mangler
- foreskrevne forretningsgange i øvrigt ikke er fulgt
- udførelsen af byråd og udvalgenes beslutninger ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde

1.5.2 Revisionens bemærkninger til årsregnskabet

Den udførte revision har ikke givet anledning til bemærkninger.

1.5.3 Opfølgning på tidligere revisionsbemærkninger

Ved den afsluttende revision har vi foretaget opfølgning på tidligere revisionsbemærkninger samt andre forhold omtalt i tidligere revisionsberetninger.

Der er ikke afgivet revisionsbemærkninger i den seneste revisionsberetning.

2 REVISIONSMETODIK OG -STRATEGI

Revisionen udføres ved stikprøver, med det formål at vurdere og efterprøve, om interne forretningsgange og kontrolsystemer fungerer hensigtsmæssigt og betryggende. Endvidere vurderes og efterprøves det, om kommunens dispositioner vedrørende regnskabsmæssige forhold mv. er i overensstemmelse med byrådets bevillinger og øvrige beslutninger, love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

I forbindelse med revisionen vurderes, om udførelsen af byråd og udvalgenes beslutninger samt den øvrige forvaltning af kommunens anliggender er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde.

Revisionen gennemføres med udgangspunkt i en af os udarbejdet revisionsstrategi. Revisionsstrategien skal sikre, at revisionen fokuseres mod de væsentligste og mest risikofyldte administrative områder af betydning for årsregnskabet.

Baseret på vores drøftelser med ledelsen og vores kendskab til kommunens aktiviteter og forhold i øvrigt, har vi, i forbindelse med planlægningen og udførelsen af revisionen for 2017, identificeret områder med særlige risici for væsentlige fejl i årsregnskabet.

2.1 VÆSENTLIGHEDSNIVEAU

Målet med revisionen af regnskabet er at sætte BDO i stand til at udtrykke en konklusion om, hvorvidt regnskabet i al væsentlighed er udarbejdet i overensstemmelse med Økonomi- og Indenrigsministeriets krav i Budget- og regnskabssystem for kommuner.

Ved udarbejdelse af revisionsplanen fastlægger BDO et acceptabelt væsentlighedsniveau for at afdække beløbsmæssig væsentlig fejlinformation. Både beløbets størrelse (kvantitativ) og arten (kvalitativ) af fejlinformationen vurderes.

Væsentlighedsniveauet fastlægges for regnskabet som helhed, og væsentlighedsniveauet anvendes både i planlægningsfasen og ved afslutning af revisionen.

I planlægningsfasen har væsentlighedsniveauet betydning for vores bedømmelse af revisionsindsatsen på de enkelte områder. Områder, som beløbsmæssigt er over væsentlighedsbeløbet, skal undergives revision.

Ved afslutningen af revisionen har væsentlighedsbeløbet betydning for, om vi kan afgive erklæring uden forbehold. Knytter en væsentlig fejl sig til en enkelt regnskabspost, kan der blive tale om, at der alene tages forbehold for den konkrete regnskabspost.

Væsentlighedsniveauet er bestemmende for, hvor stor en fejl vi kan acceptere uden at tage forbehold for, om regnskabet er rigtigt. Med udgangspunkt i Hjørring kommunes størrelse har vi anvendt et væsentlighedsniveau på 100 mio. kr.

Herudover tager vi hensyn til den operationelle risiko (politiske risiko), så der på områder med særlig bevågenhed vil være et langt lavere væsentlighedsniveau. Det kunne blandt andet være på følgende områder:

- Vederlæggelse af politikere
- Repræsentationsudgifter
- Udbetalinger til enkeltpersoner

Om revisionens tilrettelæggelse og udførelse samt ledelsens og revisors opgaver og ansvar henvises i øvrigt til vores beretning om revisionsaftale (beretning nr. 22).

2.2 DRØFTELSER MED LEDELSEN OM BESVIGELSER

Under revisionen har vi forespurgt ledelsen om risikoen for besvigelser. Ledelsen har over for os oplyst, at kommunen efter ledelsens vurdering har et effektivt kontrolmiljø, der afdækker risikoen for, at årsregnskabet kan indeholde væsentlig fejlinformation, herunder fejlinformation som følge af besvigelser.

Ledelsen har endvidere oplyst, at den ikke har kendskab til besvigelser eller igangværende undersøgelser af formodede besvigelser.

Vi har i forbindelse med vores revision ikke konstateret fejl som følge af besvigelser.

2.3 DEN LØBENDE REVISION

Den løbende revision er i løbet af året gennemført ved besøg i den kommunale forvaltning. Formålet med den løbende revision er dels at udøve en aktuel og vedkommende revision, der giver mulighed for løbende at fremsætte forslag til forbedringer under skyldig hensyntagen til omkostninger og risici, dels at sikre et betryggende og effektivt grundlag for regnskabsaflæggelsen i kommunen.

Ved den løbende revision har vi gennemgået udvalgte væsentlige forretningsgange på forvaltningsområderne. Vi har lagt vægt på ledelse og styring som indfaldsvinkel til revisionen, og der er således fokuseret på kommunens målsætninger og strategier for området, samt på hvorvidt de tilrettelagte procedurer og det etablerede ledelsestilsyn understøtter disse strategier og målsætninger. Når der er god sammenhæng

imellem målsætninger, procedurer og ledelsestilsyn, er der tale om effektiv og hensigtsmæssig forvaltning af området.

Om den løbende revision henvises til delberetning nr. 23.

2.4 DEN AFSLUTTENDE REVISION

Den afsluttende revision sikrer, at de aflagte regnskaber ikke indeholder væsentlige fejl. Det vil sige, at regnskabet er korrekt og giver et retvisende billede af kommunens samlede økonomiske resultat og stilling.

3 JURIDISK-KRITISK REVISION OG FORVALTNINGSREVISION

3.1 KONTRAKTSTYRING

Den lovpligtige revision omfatter ifølge Styrelsesloven både finansiel revision, juridisk-kritisk revision og løbende forvaltningsrevision.

Forvaltningsrevisionen og den juridisk-kritiske revision er udført integreret og sideløbende med den finansielle revision på udvalgte lovmæssige og væsentlige områder.

Forvaltnings- og juridisk-kritisk revision har i 2017 været Hjørring Kommunes kontraktstyring med eksterne (private leverandører).

3.1.1 Generelt

Det er i de nye faglige standarder for forvaltningsrevision samt juridisk-kritisk revision fastlagt, at revisor over en 5-års periode skal gennemgå en række fast definerede emner som en del af den samlede revisionsproces.

Kontraktstyring dækker over ét af disse faste emner i forhold til, at kontrakterne skal omfatte indkøb af varer eller tjenesteydelser, der indgår i det samlede årsregnskab med væsentlige udgiftsbeløb eller har væsentligt administrativ, samfundsmæssig eller politisk betydning for kommunen som helhed.

Der er i efteråret 2017 gennemført en forvaltningsrevision og juridisk-kritisk revision af kommunens kontraktstyring med eksterne (private) leverandører, med fokus på om kontrakter styres og administreres hensigtsmæssigt i forhold til økonomi og kvalitet i opgaveløsningen.

3.1.2 Formål

Fokus har i forvaltningsrevisionen været bredt på kontraktstyring i forhold til kommunens kontrakter med eksterne (private) leverandører. Der var ikke på forhånd fastsat forvaltningsområder, som forvaltningsrevisionen af kontraktstyring skal dække. Den juridisk-kritiske revision har i den forbindelse haft fokus på det retslige grundlag for gennemførelse af konkurrenceudsættelse, herunder om der er tilrettelagt et styringsgrundlag, der kan sikre og dokumentere, at kommunen har indgået kontrakter i overensstemmelse med gældende regler.

3.1.3 Revisionens omfang og udførelse

BDO har med udgangspunkt i udtræk for økonomisystemet og indkøbssystemet og i dialog med kommunen udvalgt følgende forvaltningsområder og kontrakter til nærmere gennemgang:

- Blæksprutten ApS
- Carelink A/S

Der er taget udgangspunkt i kommunens politik for indkøbs- og udbudspolitik og politik for udbud af bygge- og anlægsopgaver samt i det kontraktlige grundlag, herunder udbudsmateriale samt mødereferater, afregningsgrundlag mv.

Det er primært den daglige controlling samt den løbende opfølgning og dialog med leverandøren inden for gældende regler, der har været genstand for forvaltningsrevisionen og den juridisk-kritiske revision.

3.1.4 Konklusion

Det er vores opfattelse, at Hjørring Kommune overordnet og i høj grad har en hensigtsmæssig organisering og styring af indkøbs- og udbudsområdet, herunder kontraktstyring med eksterne (private) leverandører, som overordnet sikrer en hensigtsmæssig og forsvarlig styring af driften. Dette ses blandt andet i lyset af, at Hjørring Kommune indgår i et indkøbssamarbejde, arbejder aktivt med compliance-mål og arbejder målrettet med at klæde organisationen på til at sikre en høj aftaleoverholdelse.

Hjørring Kommune har fokus på controlling. Det er vores overordnede vurdering, at ressourcerne til controlling er givet godt ud - centralt som decentralt. Kommunens controlling skaber værdi, giver anledning til at justere leverandørers adfærd og giver værdifuld information til fremtidige udbud.

Derudover vurderes vi, at kommunen har tilrettelagt et styringsgrundlag, der kan sikre og dokumentere, at kommunen har indgået kontrakter i overensstemmelse med gældende regler på indkøbs- og udbudsområdet.

4 REVISION AF KOMMUNENS INTERNE IT-KONTROLLER

Omfang

Revisionen har omfattet revision af kommunens generelle it-kontroller og udvalgte applikationskontroller for de it-systemer, der har betydning for kommunens regnskabsføring og regnskabsaflæggelse.

Vi har tilrettelagt revisionen efter et rotationsprincip, således at ikke alle områder revideres i samme omfang hvert år. I 2017 har revisionen omfattet følgende områder:

- Adgangssikkerhed til økonomistyringssystem og lønsystem, herunder systemadministration.
- Outsourcing af centrale it-systemer, herunder kommunens egne kontroller samt indhentelse og vurdering af revisorerklæringer fra it-serviceleverandører.
- Status på GDPR
- Cybersikkerhed
- Software Asset Management

Revisionen har desuden omfattet krav i henhold til bekendtgørelse om kommunernes budget- og regnskabsvæsen, revision mv. i forhold til it-anvendelsen samt elementer af forvaltningsrevision inden for it-organisation, it-politikker og it-risikovurderinger. Endvidere har revisionen omfattet en opfølgning på konstaterede svagheder fra sidste år.

Det udførte arbejde

Vi har foretaget forespørgsler hos it-ledelsen, medarbejdere med ansvar og opgaver inden for it samt systembrugere.

Vi har udført revisionshandlinger i form af inspektioner, observationer og udførelse af kontroller, herunder gennemgang af modtagne dokumenter og materialer, efterprøvelse af interne it-kontroller og dokumentation herfor samt test af de interne it-kontrollers funktionalitet, hvor dette er relevant.

Vi har baseret revisionen på eksterne revisorerklæringer med høj grad af sikkerhed for de dele af it-systemerne, som EG A/S, KMD A/S og Silkeborg Data A/S er ansvarlige for i henhold til aftale med kommunen.

Konklusion

Det er vores opfattelse, at kommunen i alle væsentlige henseender har implementeret hensigtsmæssige interne it-kontroller, der medvirker til at opretholde informationernes integritet og sikkerheden af data, som it-systemerne behandler i forhold til regnskabsføringen og regnskabsaflæggelsen. Endvidere er det vores opfattelse, at kommunens overordnede styring af it-sikkerheden inden for de gennemgåede områder er tilfredsstillende.

Vi har dog ved revisionen konstateret svagheder i forretningsgangene og de interne kontroller, der kan afhjælpes ved at gennemføre følgende anbefalinger:

- Kommunen har efterkommet vores tidligere anbefaling og udarbejdet en formel procedure for håndtering af ændringer i funktionalitet og konfigurationer i økonomistyringssystemet. Vi anbefaler at denne procedure tilpasses således at den sikrer, at ny funktionalitet i økonomisystemet bevirker en dokumenteret revurdering af risikovurderingen.
- Vi anbefaler, at kommunen udarbejder en beredskabsplan for kommunens mest kritiske it-systemer til at adressere nedbrud og sikring af fortrolighed og integritet af systemernes data. Vi er opmærksom på, at kommunen er i gang med dette arbejde og at udarbejdelse af beredskabsplaner forventes færdig medio 2018.

5 REVISION AF ÅRSREGNSKABET

5.1 ÅRSREGNSKABETS OPBYGNING OG INDHOLD

Vi har undersøgt, om kommunens regnskabsaflæggelse er foretaget i overensstemmelse med formkravene i Økonomi- og Indenrigsministeriets gældende regler.

Vi har fulgt op på, om der i forhold til regnskabet for 2016 er foretaget ændringer i kommunens regnskabspraksis, samt om disse ændringer er godkendt af byrådet. Det er endvidere vurderet, om de foretagne ændringer er i overensstemmelse med Økonomi- og Indenrigsministeriets regler, og om de er tilstrækkeligt belyst i regnskabsaflæggelsen.

Konklusion

Det er vores opfattelse, at kommunens regnskabsaflæggelse er foretaget i overensstemmelse med formkravene udmeldt af Økonomi- og Indenrigsministeriet.

5.2 FORRETNINGSGANGE FOR REGNSKABS AFLÆGGELSEN

Kommunens forretningsgange vedrørende regnskabsaflæggelse er gennemgået. Ved denne gennemgang har vi vurderet, om kommunen i tilstrækkelig grad sikrer korrekt regnskabsaflæggelse ved hjælp af procedurer, ansvarsplacering og ledelsestilsyn, herunder anvendelse af materialeplaner og andre styringsystemer.

Konklusion

Det er vores opfattelse, at forretningsgangene vedrørende regnskabsaflæggelse generelt har fungeret tilfredsstillende.

5.3 BUDGET- OG BEVILLINGSKONTROL

Vi har påset, at kommunens finansielle dispositioner er i overensstemmelse med det vedtagne budget, meddelte tillægsbevillinger og øvrige beslutninger af bevillingsmæssig karakter.

Samtidig har vi undersøgt, om kommunens bevillingsniveau er fastlagt i overensstemmelse med gældende regler.

Konklusion

Vi har i det aflagte regnskab ikke konstateret overskridelse af de meddelte bevillinger, og det vedtagne bevillingsniveau er i overensstemmelse med gældende regler.

5.4 TILSKUD, UDLIGNING OG SKATTER

Tilskuds- og udligningsbeløb er sammenholdt med opgørelser udarbejdet af Økonomi- og Indenrigsministeriet, ligesom indtægtsførte skatter er påset i overensstemmelse med de af SKAT foretagne fordelinger og meddelte oplysninger.

Vi har endvidere undersøgt, om kommunens kontering og periodisering er i overensstemmelse med konteringsreglerne i Budget- og regnskabssystemet for kommuner.

Konklusion

Det er vores opfattelse, at tilskuds- og udligningsbeløb samt skatter er korrekt optaget i regnskabet.

5.5 REFUSION AF KØBSMOMS

Vi har ved den afsluttende revision påset, at opgørelsen af købsmomsrefusion er udarbejdet efter gældende regler.

Ved gennemgangen af området har vi blandt andet påset, at der er tilrettelagt en forretningsgang, der sikrer,

- at der afregnes 17,5 % af tilskud fra fonde, private virksomheder, private foreninger med flere,
- at der sker tilbagebetaling af købsmoms ved salg af anlæg, når salget sker inden der er gået 5 år fra godkendelse af anlægsregnskabet,
- at tilskud til momsregistrerede, med fuld momsfradrag af sine udgifter hos SKAT, ikke anmeldes til momsrefusion efter bestemmelserne i positivlisten.

Konklusion

Det er vores opfattelse, at opgørelsen af købsmomsrefusion er korrekt udarbejdet og korrekt optaget i regnskabet.

5.6 LØNNINGER OG VEDERLAG

Vi har i løbet af året gennemgået kommunens forretningsgange og stikprøvevist efterprøvet dokumentation, beregning og udbetaling i lønsagerne.

Ved revisionen af årsregnskabet har vi undersøgt kommunens forretningsgange mv. i forhold til interne kontroller ved anvendelse af lønsystemet, bl.a. medarbejdernes muligheder for at indberette til egne CPR-numre mv.

Det er undersøgt, om lønsystemet er afstemt til bogholderiet/årsregnskabet.

Det er endvidere påset, at de til SKAT afgivne oplysninger om løn mv. er afstemt, ligesom det er kontrolleret, at tilbageholdt A-skat mv. er afregnet og afstemt.

Konklusion

Det er vores vurdering, at de interne kontroller udføres på betryggende vis og i henhold til kommunens gældende retningslinjer.

De nødvendige afstemninger af lønsystemet i forhold til bogholderiet/årsregnskabet er foretaget.

Det er endvidere dokumenteret, at der er overført korrekte oplysninger om lønforhold mv. til SKAT. Samtidig er årets tilbageholdelse og afregning af A-skat mv. dokumenteret.

5.7 BEREGNING AF FORÆLDRETAKSTER PÅ DAGINSTITUTIONSOMRÅDET

Vi har gennemgået kommunens beregning af forældretakster på daginstitutionsområdet for at sikre, at de er i overensstemmelse med gældende regler. De gennemgåede takster er for regnskabsår 2018.

Konklusion

Det er vores opfattelse, at takstberegningen generelt er i overensstemmelse med gældende regler.

5.8 TILBUD TIL BØRN OG UNGE MED SÆRLIGE BEHOV

I november 2015 foretog vi revision af området.

På daværende tidspunkt var der efter vores vurdering behov øget fokus på sagsadministrationen, da vi konstaterede en række fejl og mangler.

Det var desuden vores opfattelse, at der burde fastsættes regler for udførelse og dokumentation af ledelsestilsyn på området. Kommunen tilkendegav, at der ville blive taget initiativ hertil.

Vi har foretaget opfølgning på det udførte ledelsestilsyn for 2017 med følgende resultat:

- Ledelsestilsyn er iværksat fra 2017 og det er vores vurdering, at der er gennemgået et passende antal sager ligesom vi generelt er enige i tilsynets konklusioner i de enkelte sager
- Tilsynet har dog manglet struktur og giver ikke et tilstrækkeligt overblik over hvilke problemområder, der eventuelt fortsat er
- Vi har fået oplyst, at der fortsat er problemer med manglende stillingtagen til forældrenes egenbetaling jf. SEL § 159 og at der er planlagt en sagsgennemgang i 1. halvår af 2018 i forhold til stillingtagen i de relevante sager
- Vi har fået oplyst, at i august 2018 overgår man til et nyt og mere hensigtsmæssigt ledelsestilsyn, hvor det bl.a. er muligt at få et bedre overblik over generelle problemområder med efterfølgende ledelsesmæssig afrapportering.

Vi vil i 2018 foretage opfølgning på det udførte ledelsestilsyn samt foretage gennemgang af enkeltsager.

5.9 KOMMUNAL MEDFINANSIERING AF DE REGIONALE SUNDHEDSOPGAVER

Vi har påset, at den aktivitetsbestemte kommunale medfinansiering, jf. kommunens regnskab, er i overensstemmelse med den endelige opgørelse fra Sundhedsdatastyrelsen

Konklusion

Det er vores opfattelse, at den kommunale medfinansiering er korrekt optaget i regnskabet.

5.10 ANLÆGSVIRKSOMHED

Vi har gennemgået udvalgte anlægsregnskaber/anlægsudgifter for at sikre, at der er korrekt sondring mellem anlæg og drift. Endvidere har vi i vores gennemgang fokuseret på bilagene, som er konteret under de enkelte anlægsprojekter. Gennemgangen af bilagene har haft til formål at sikre, at bilagene behandles korrekt, jf. gældende konteringsregler, og at kommunens kasse- og regnskabsregulativ overholdes.

Vi har undersøgt kommunens regler vedrørende aflæggelse af anlægsregnskaber, herunder hvorvidt gældende lovgivning følges i forhold til aflæggelsen.

Konklusion

Det er vores vurdering, at kommunens anlægsregnskaber er udarbejdet og aflagt i overensstemmelse med gældende regler og kommunens retningslinjer.

5.11 FORSYNINGSOMRÅDET

Forsyningsvirksomhederne skal "hvile i sig selv". Det vil sige, at indtægter og udgifter over en årrække skal balancere. Forsyningsvirksomhederne betragtes således som eksterne i forhold til øvrige kommunale aktiviteter. Forsyningsområdet omfatter affaldshåndtering.

Vi har ved revisionen påset, at mellemværenderne med forsyningsvirksomheden er korrekt optaget i årsregnskabet.

Konklusion

Vi har konstateret, at kommunens registrering fuldt ud lever op til Budget- og regnskabssystemets krav omkring opdeling af drift og balance.

5.12 INDBERETNING TIL FORSYNINGSSEKRETARIATET MV.

De tidligere kommunale forsyningsvirksomheder på vand- og spildevandsområdet er omdannet til aktieselskaber med 100 % kommunalt ejerskab.

I forbindelse med kommunens indberetning i henhold til bekendtgørelse nr. 1212 af 14. oktober 2010 om kommuners indberetninger efter lov om kommuners afståelse af vandforsyninger eller spildevandsforsyninger, skal vi for 2017 i henhold til § 3 i bekendtgørelsen afgive revisionserklæring om rigtigheden og fuldstændigheden af kommunens indberetning i henhold til § 2 i bekendtgørelsen.

Forsyningssekretariatet har på baggrund heraf udstedt en særlig revisionsinstruks, som gælder for alle indberetninger, der foretages efter den 31. december 2011.

Konklusion

Vi har afgivet revisorerklæring for kommunens indberetning og erklæring til Forsyningssekretariatet for 2017. Erklæringen er afgivet med forbehold om, at årsrapporten for 2017 for vandselskabet og kommunen ikke var aflagt på erklæringstidspunktet, hvorfor vi ikke havde et fuldstændigt grundlag for at kunne udtale os om registreringspligtige uddelinger og vederlag.

5.13 BALANCEN**Generelt**

Vi har ved den afsluttende revision foretaget en række handlinger med henblik på at vurdere, om balancen giver et retvisende billede af kommunens aktiver og passiver i overensstemmelse med retningslinjerne i Budget- og regnskabssystem for kommuner.

Vores gennemgang har omfattet udvalgte poster fra balancen, og vi har blandt andet påset:

- at posterne er indregnet og målt i overensstemmelse med Budget- og regnskabssystem for kommuner og kommunens regnskabspraksis
- at materielle og immaterielle anlægsaktiver er optaget i overensstemmelse med anlægskartotekets oplysninger, og at til- og afgang er korrekt registreret i anlægskartoteket
- at finansielle anlægsaktiver er korrekt indregnet, herunder at aktier, andelsbeviser og ejerandele i § 60-virksomheder er korrekte i forhold til kommunens ejerandele
- at omsætningsaktiver er korrekt indregnet og periodiseret
- at likvide beholdninger er korrekt indregnet og periodiseret
- at egenkapitalen er fordelt, registreret og klassificeret korrekt
- at indregning og måling af hensatte forpligtigelser er sket i overensstemmelse med gældende regler
- at gældsforpligtigelser er korrekt indregnet og periodiseret.

Vi har nedenfor redegjort nærmere for vores gennemgang af de enkelte områder:

Anlægsaktiver

Anlægsaktiverne består af materielle og finansielle anlægsaktiver.

Vi har gennemgået anlægsaktiverne og vurderet, hvorvidt indregning og måling, herunder nettotilgangen, stemmer overens med den fastlagte regnskabspraksis, og herunder at aktiverne vurderes at være til vedvarende brug.

Vi har stikprøvevis kontrolleret ejerforholdet af de i anlægskartoteket opførte aktiver samt stikprøvevis kontrolleret årets til- og afgang.

Endelig har vi gennemgået de foretagne af- og nedskrivninger og påset, at anlægsaktiverne afskrives i overensstemmelse med anvendt regnskabspraksis og efter gældende regler.

Omsætningsaktiver

Omsætningsaktiverne består af varebeholdninger, fysiske anlæg til salg, kortfristede tilgodehavender, værdipapirer og likvide aktiver.

Vi har påset, at mellemværender med pengeinstituttet er optaget til saldiene pr. 31. december og er afstemt med pengeinstituttets noteringer. Vi har indhentet engagementsoversigt fra pengeinstitutter.

Vi har påset, at værdien af kommunens fysiske anlæg til salg er opgjort i overensstemmelse med gældende regler.

Vi har gennemgået kommunens kortfristede tilgodehavender og på baggrund heraf er det vores opfattelse, at disse ikke indeholder væsentlige tabsrisici.

Hensatte forpligtelser

Hensatte forpligtelser består af tjenestemandspensioner, arbejdsskadeforpligtelser, miljøforpligtigelser samt forpligtelser vedrørende åremålsansættelser og eftervederlag.

Vi har gennemgået de væsentligste forpligtelser herunder kontrolleret årets til- og afgang samt påset at de er optaget i kommunens årsregnskab i overensstemmelse med gældende regler.

Gæld

Gæld består af langfristede gældsforpligtelser og kortfristede gældsforpligtelser.

Vi har gennemgået de finansielle dispositioner, herunder de optagne lån. Vi har kontrolleret, at den optagne, langfristede gæld er i overensstemmelse med kreditgivernes noteringer. Herunder har vi foretaget en gennemgang af nye lån.

Den kortfristede gæld består især af andel af langfristet gæld samt sædvanlige gældsposter. Vi har gennemgået afstemningerne og stikprøvevis foretaget sammenholdelse til kommunens betalinger i 2018.

Konklusion på revision af balancen

Det er vores opfattelse, at balancens poster er dokumenteret tilfredsstillende. Kommunens forretningsgange, ledelsestilsyn og egne kvalitetskontroller har sikret en god kvalitet i afstemningerne.

Vi har konstateret, at kortfristede tilgodehavender indeholder interne debitorer, som skulle have været udlignet ved udgangen af regnskabsåret med tilsvarende post under kortfristet gæld. Forholdet betyder, at posterne kortfristet tilgodehavender og gæld begge udviser ca. 18,7 mio. kr. for meget ved udgangen af regnskabsåret.

Vi har konstateret, at kommunen har valgt ikke at foretage en årlig regulering af tjenestemandspensionsforpligtelsen. Dette er ikke i fuld overensstemmelse med konteringsreglerne, da der skal foretages en årlig regulering, men metode herfor er ikke nærmere beskrevet. Kommunen har oplyst, at i stedet for en årlig regulering indhentes der en aktuarmæssig beregning af pensionsforpligtelsen hvert 3. år, som er oftere end hvad konteringsreglerne foreskriver (mindst hvert 5 år). Kommunen har sidst indhentet en aktuarmæssige beregning ved udgangen af 2016.

Vi har haft en dialog med kommunen om ovenstående herunder metode for årlig regulering. Det er aftalt, at kommunen tager kontakt til Økonomi- og indenrigsministeriet for en nærmere afklaring heraf inden regnskabsaflæggelsen for 2018.

De ovenfor nævnte forhold har kun betydning for kommunens balance pr. 31. december 2017 og påvirker således ikke regnskabsresultatet for 2017.

Vores gennemgang af udvalgte poster bekræfter herudover, at kommunens aktiver og passiver er indregnet i balancen i overensstemmelse med retningslinjerne i Budget- og regnskabssystem for kommuner og kommunens regnskabspraksis.

Kommunens ejerandel i Hirtshals Havn er i overensstemmelse med Budget- og regnskabssystemets regler indregnet med 350,5 mio. kr. opgjort på grundlag af selskabets regnskab for 2016. Til orientering kan oplyses, at kommunens ejerandel ifølge havnens regnskab for 2017 er ændret til 363,2 mio. kr. Årsagen

hertil er primært, at havnen har haft et overskud i 2017 på 11,1 mio. kr., som er overført til egenkapitalen.

5.14 EVENTUALPOSTER

Eventualposter optages ikke i balancen og omfatter kautions- og garantiforpligtelser samt eventualforpligtelser og -rettigheder.

Vi har gennemgået området har i den forbindelse modtaget en ledelseserklæring.

5.15 LÅNOPTAGELSE

Vi har gennemgået kommunens procedure for lånoptagelse og lånerammeopgørelse for bl.a. at påse, at denne følger Økonomi- og Indenrigsministeriets regler på området.

Endvidere har vi påset, at den udarbejdede opgørelse over lånerammen kun indeholder kategorier af udgifter og beløbsstørrelser, som kan medtages, jf. lånebekendtgørelsen med tilhørende fortolkninger.

Konklusion

Kommunens lånerammeberegning og lånoptagelse er i overensstemmelse med gældende regler.

6 REVISION AF DE SOCIALE REGNSKABER - OMRÅDER MED STATSREFUSION

Efterfølgende redegøres for revisionsforløbet og vurderingerne af kommunens administration på det sociale område.

Revisionen udføres i overensstemmelse med god offentlig revisionsskik.

Vi har i forbindelse med revisionsbesøgene orienteret den administrative ledelse om revisionens omfang og resultater såvel generelt som mere detaljeret.

6.1 REVISIONSERKLÆRING VEDRØRENDE DE SOCIALE IT-SYSTEMER

I bekendtgørelse nr. 1591 af 15. december 2017 om statsrefusion og tilskud samt regnskabsaflæggelse og revision på visse områder inden for Børne- og Socialministeriets, Beskæftigelsesministeriets, Udlændinge- og Integrationsministeriets, Transport-, Bygnings- og Boligministeriets ressortområder (revisionsbekendtgørelsen) er der fastsat en række krav til de dokumentations- og registreringssystemer, kommunen anvender i forbindelse med administrationen af en række opgaver på Børne- og Socialministeriets, Beskæftigelsesministeriets, Udlændinge- og Integrationsministeriets og øvrige ministeriers ressortområder.

Kommunen skal sikre, at der foreligger en uafhængig revisorerklæring om, at det pågældende system fungerer i et it-miljø med en tilfredsstillende system- og datasikkerhed, og at de interne kontroller i systemerne sikrer en fuldstændig og nøjagtig behandling af godkendte transaktioner.

Ovennævnte er gældende, såfremt kommunen ved registrering af sagen og beregning af ydelsen eller tilskuddet anvender et it-system, eller hvis databehandlingen helt eller delvist foretages af andre end den dataansvarlige kommune.

Konklusion

Kommunen anvender registreringssystemer, hvor databehandlingen varetages af KMD. Vi henviser til de den 21. marts 2018 udarbejdede erklæringer for 2017, som kommunen har fået fremsendt fra KMD.

Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering har overfor os oplyst, at erklæringerne fra KMD ikke fuldt ud er i overensstemmelse med kravene i § 26, stk. 2 i bekendtgørelse nr. 1591 af 15. december 2017 om statsrefusion og tilskud samt regnskabsaflæggelse og revision på det sociale område for så vidt angår "at de interne kontroller i systemerne sikrer en fuldstændig og nøjagtig behandling af godkendte transaktioner". KMD er bekendt hermed.

Vi anbefaler at kommunen indhenter en erklæring på registreringssystemerne fra KMD, som fuldt ud dækker kravene i § 26, stk. 2 i ovennævnte bekendtgørelse.

6.2 LØBENDE REVISION

6.2.1 Forretningsgange og sagsbehandling

I løbet af året reviderer vi udvalgte forretningsgange og personsager på det sociale område.

Der henvises i øvrigt til beretning nr. 23 om løbende revision.

Beretning nr. 23 samt denne beretning skal efter byrådets behandling sendes til ressortministerierne sammen med byrådets besvarelse af eventuelle bemærkninger.

Dette skal ske som følge af ministeriernes krav om lovpligtige redegørelser om den udførte revision af områder med statsrefusion og tilskud, jf. bekendtgørelse nr. 1591 af 15. december 2017 om statsrefusion og tilskud samt regnskabsaflæggelse og revision på visse områder inden for Børne- og Socialministeriets, Beskæftigelsesministeriets, Udlændinge- og Integrationsministeriets, Transport-, Bygnings- og Boligministeriets ressortområder (revisionsbekendtgørelsen).

Der henvises til bilag 1, 2 og 3, hvor der fremgår en mere detaljeret redegørelse for resultatet af den udførte personsagsgennemgang, herunder fravalg samt den tværministerielle oversigt og opfølgning på decisionsskrivelse vedrørende 2016 og tidligere år.

6.3 AFSLUTTENDE REVISION

6.3.1 Regnskabsaflæggelse og restafregning af refusion

Vi har kontrolleret, at kommunen har afstemt restafregningskemaerne til bogføringen. Vi har endvidere stikprøvevist undersøgt, om kommunens kontering af udgifter og indtægter vedrørende refusionsansmeldelserne er korrekt og kommer korrekt til udtryk i regnskabet.

Vi har ligeledes stikprøvevist kontrolleret, om eventuelle refusionsmæssige berigtigelser vedrørende tidligere år er korrekt opgjort og medtaget i refusionsopgørelserne.

Vi har påset, at der ved skattepligtige ydelser er foretaget korrekt afregning af A-skat mv.

Konklusion

Det er vores opfattelse, at restafregningskemaerne er aflagt i overensstemmelse med fagministeriernes regler for området samt at kommunens restafregning af refusion på sociale udgifter svarer til bogføringen.

6.3.2 Socialt bedrageri

I bekendtgørelse nr. 1591 af 15. december 2017 om statsrefusion og tilskud samt regnskabsaflæggelse og revision på visse områder inden for Børne- og Socialministeriets, Beskæftigelsesministeriets, Udlændinge- og Integrationsministeriets, Transport-, Bygnings- og Boligministeriets ressortområder (revisionsbekendtgørelsen) er der fastsat et krav om, at vi skal påse, at kommunen har etableret procedurer til at forebygge og afdække tilfælde af uberettiget modtagelse af ydelser mod bedre vidende på områder omfattet af denne bekendtgørelse samt for sagsoplysning på Udbetaling Danmarks sagsområde, jf. § 11 i lov om Udbetaling Danmark, og om procedurerne fungerer på betryggende vis.

Vi har ved vores revision påset:

- om kommunen har vedtaget politiske eller strategiske retningslinjer
- hvordan kontrollen er organiseret
- om kommunen har en procedure for håndtering af oplysninger mellem afdelinger, fra andre myndigheder, private samt gennemførte virksomhedskontroller og elektroniske eller manuelle kontroller. Herunder om kommunen har nedsat en kontrolgruppe
- om kommunen har en procedure for tilbagebetalingskrav.

Konklusion

Det er vores opfattelse, at kommunen har etableret en betryggende og hensigtsmæssig forretningsgang til at forebygge og afdække tilfælde af uberettiget modtagelse af ydelser.

6.4 TEMAREVISION - HJEMTAGELSE AF STATSREFUSION EFTER SERVICELOVENS § 181

Indledning

I henhold til Børne- og Socialministeriets skrivelse af 15. juli 2017 samt vejledning af 29. september 2017 er vi blevet bedt om at udføre temarevision i 2017 omhandlende kommunernes hjemtagelse af statsrefusion efter servicelovens § 181.

Det følger af servicelovens § 181, stk. 2 og 3, at staten afholder kommunernes udgifter til udlændinge, som har fået opholdstilladelse efter nærmere angivne bestemmelser i udlændingeloven, jf. servicelovens § 181, stk. 1. Servicelovens § 181, stk. 2 og 3, angiver nærmere bestemt, hvilke udgifter afholdt til udlændinge med opholdstilladelse kommunerne kan hjemtage statsrefusion for, og hvilke betingelser som skal være opfyldt, før statsrefusionen kan hjemtages.

De kommunale revisorer skal ved temarevisionen konkret undersøge og besvare følgende fokuspunkter:

1. Har den enkelte kommune tilrettelagt hensigtsmæssige og betryggende forretningsgange for sagsbehandlingen, jf. regnskabsbekendtgørelsens § 29, stk. 1, som sikrer, at kommunen anmelder de korrekte refusionskrav?
2. Er det dokumenteret i sagsbehandlingen, når kommunerne hjemtager refusion i henhold til servicelovens § 181, stk. 3, nr. 1,
  - a. at der er tale om en person omfattet af personkredsen i § 181, stk. 1,
  - b. at der er tale om et døgnophold, og
  - c. at kravene om personbogføring for udgifter, hvor der hjemtages refusion, er opfyldt?
3. Hjemtager kommunerne refusion efter servicelovens § 181, stk. 3, nr. 2, for udgifter, som er afholdt efter det uledsagede flygtningebarn er fyldt 18 år?
4. Hjemtager kommunerne refusion for brug af rådgivning til udlændinge med opholdstilladelser efter servicelovens § 11, stk. 3 i tilfælde, hvor der er tale om en almindelig integrationsindsats?

Temarevisionen skal således tilrettelægges, så der skabes klarhed over, hvorvidt kommunens sagsgang og ledelsestilsyn sikrer, at kommunen hjemtager den korrekte statsrefusion i henhold til Servicelovens § 181.

Vi har gennemført vores revision vedrørende temarevisionen i perioden februar - april 2018. Vi har foretaget en gennemgang af de tilrettelagte forretningsgange på området og har foretaget gennemgang af et antal personsager.

Vi vil dog gøre opmærksom på, at vi ved udførelse af sagsgennemgang af fokuspunkt 4 vedrørende rådgivning efter servicelovens § 11, stk. 3 ikke har vurderet, om indsatsen er tilstrækkelig og relevant i forhold til det enkelte barns eller unges behov. Dette anser vi som en faglig bedømmelse af sagerne.

Konklusion på de udførte fokuspunkter

Fokuspunkt 1 vedrørende forretningsgange

Det er vores vurdering, at kommunen har etableret hensigtsmæssige og betryggende forretningsgange for hjemtagelse af 100 % refusion, jf. reglerne i § 181 i Lov om social service.

Fokuspunkt 2 vedrørende refusion jf. servicelovens § 181, stk. 3, nr. 1

Det er vores vurdering, at kommunen har sikret tilstrækkelig dokumentation i sager, hvor der er hjemtaget refusion i henhold § 181, stk. 3, nr. 1 i Lov om social service.

Fokuspunkt 3 vedrørende refusion efter servicelovens § 181, stk. 3, nr. 2

Det er vores vurdering, at kommunen har hjemtaget refusion korrekt i sager omfattet af § 181, stk. 3, nr. 2 i Lov om social service.

Fokuspunkt 4 vedrørende refusion af udgifter efter servicelovens § 11, stk. 3

Det er vores vurdering, at kommunen har hjemtaget refusion korrekt i sager, hvor der er afholdt udgifter til forebyggende foranstaltninger, jf. § 11, stk. 3 i Lov om social service, og hvor der kan hjemtages refusion, jf. § 181, stk. 2 i Lov om social service.

Det er vores vurdering, at udgifter afholdt til forebyggende foranstaltninger, jf. § 11, stk. 3 anmeldt til refusion, jf. § 181, stk. 2, omfatter en indsats, der ligger ud over den traditionelle integrationsindsats.

Revisors anbefaling til kommunen

Vores gennemgang har ikke givet anledning til væsentlige anbefalinger i forhold til yderligere konkrete tiltag vedrørende kommunens hjemtagelse af refusion, jf. reglerne i § 181 i Lov om social service.

7 AFGIVNE REVISIONSBERETNINGER OG PÅTEGNEDE OPGØRELSER MV.

7.1 REVISIONSBERETNINGER AFGIVET TIL HJØRRING BYRÅD

Ud over nærværende beretning om revisionen af årsregnskabet er der afgivet følgende delberetninger:

Beretning om	Nr.	Dato
Beretning vedrørende revisionsaftale	22	5. marts 2018
Beretning vedrørende løbende revision	23	9. marts 2018

7.2 DIALOG MED POLITISK OG ADMINISTRATIV LEDELSE

- Dialog vedrørende løbende beretning med Økonomi- og arbejdsdirektør, stabschef for økonomi og personale, samt arbejdsmarkedschef
- Dialog vedrørende afsluttende beretning med Økonomi- og arbejdsdirektør, stabschef for økonomi og personale, samt arbejdsmarkedschef

7.3 PÅTEGNEDE OPGØRELSER OG ØVRIGE OPGAVER

Der henvises til oversigten i bilag 5.

8 REVISORS ERKLÆRING

Vi erklærer, at vi opfylder de i lovgivningen indeholdte habilitetsbestemmelser og at vi under revisionen har modtaget alle de forklaringer, oplysninger, dokumenter mv. som vi har anmodet om.

Vi har iværksat foranstaltninger til sikring af, at BDO lever op til kravene i Bekendtgørelse 965 af 28. juni 2016 om Kommunal og regional revision, herunder Revisorlovens §24 a og b.

Aalborg, den 7. maj 2018

BDO Statsautoriseret revisionsaktieselskab

Søren Nielsen
Statsautoriseret revisor

Ole Nielsen
Registreret revisor

BILAG 1, BESKÆFTIGELSESMINISTERIET

1 Tværministeriel oversigt over konstaterede fejl og mangler ved den sociale revision 2017

Funktion	Sagsområde	Regler	Antal udvalgte sager	Væsentlige fejl uden refusionsmæssig betydning (Antal noter)	Væsentlige fejl med refusionsmæssig betydning (Antal noter)	Systematiske/generelle fejl uden refusionsmæssig betydning (Ja/Nej)	Systematiske/generelle fejl med refusionsmæssig betydning (Ja/Nej)	Kommentarer vedrørende konstaterede fejl (Henvisning til afsnit)	Området fravalgt (Ja/Nej)	Området administreres generelt i overensstemmelse med gældende regler (Ja/Nej)	Revisions bemærkninger (Noteres ved angivelse af samme nummerering som fremgår af revisionsberetningen)	Forbehold (Antal noter)
Funktion 5.57.73, 5.57.75 og 8.51.52	Kontant- og uddannelseshjælp. Udbetaling, beregning og kontering. Rådighedsvurdering og sanktionering. Særlig støtte (medfinansiering og tilbagebetaling)	LAS	5	0	0	Nej	Nej	*	Nej	Ja	*	0
Funktion 5.57.75 samt 5.57.73	Aktivering (bortset fra løntilskud), kontaktførelse, jobplaner mv. til kontant- og uddannelseshjælpsmodtagere	LAB	5	0	0	Nej	Nej	*	Nej	Ja	*	0
Funktion 5.57.73, 5.58.80 og 8.51.52	Revalidering inkl. forrevalidering	LAS kap. 6	2	1	0	Nej	Nej	Afsnit 1.3.1	Nej	Ja	*	0
Funktion 5.57.71, 5.68.73, 5.68.75, 5.68.79, 5.58.80, 5.58.81, 5.58.82, 5.58.83, 5.68.91 og 5.68.98	Tilskud til udgifter til hjælpemidler og befordringsgodtgørelse m.v. til alle målgrupper, tilskud til jobrotation og voksenlærlinge, løntilskud til alle målgrupper, skånejob, isbryderordning, personlig assistance og vejledning og opkvalificering af 15-17 årige	LAB kap. 12, 13 a-b, 14, 15 og 18 samt lov om kompensation til handicappede i erhverv m.v.	4	0	0	Nej	Nej	*	Nej	Ja	*	0

Funktion 5.68.90	Driftsudgifter og mentorstøtte, hvor refusion ydes under et rådgighedsbeløb	LAB kap. 8 a, 9 b og 10 m.v. LAB §§ 73 b, 81 a, 83 og 99	1	0	0	Nej	Nej	*	Nej	Ja	*	0
Funktion 5.58.81 8.51.52	Fleksjob	LAB §§ 69 - 75	4	0	0	Nej	Nej	*	Nej	Ja	*	0
Funktion 5.58.83	Ledighedsydelse	LAS kap. 7	0	*	*	*	*	*	Ja	*	*	0
Funktion 5.57.71 og 8.51.52	Sygedagpenge	Lov om sygedagpenge	4	2	0	Nej	Nej	Afsnit 1.3.2	Nej	Ja	*	0
Funktion 5.68.97	Seniorjob	Lov om seniorjob	3	0	0	Nej	Nej	*	Nej	Ja	*	0
Funktion 5.68.96	Servicejob (løntilskud)	Lov om ophævelse af lov om servicejob	0	*	*	*	*	*	Ja	*	*	0
Funktion 5.57.78,	Forsikrede ledige (medfinansiering af a-dagpenge, opfølgning kontaktføreløb og tilbud)	§ 82 a i lov om arbejdsløshedsforsikring m.v. og LAB	3	0	0	Nej	Nej	*	Nej	Ja	*	0
Funktion 5.58.82 8.51.52	Forsørgelse og aktivering (bortset fra løntilskud) af personer i ressourceforløb, der modtager ressourceforløbsydelse, inkl. mentor.	LAB kapital 12 a	0	*	*	*	*	*	Ja	*	*	0
Funktion 5.58.82	Forsørgelse og aktivering (bortset fra løntilskud) af personer i jobafklaringsforløb, der modtager ressourceforløbsydelse, inkl. mentor.	LAB kapital 12 b.	3	2	0	Nej	Nej	Afsnit 1.3.3	Nej	Ja	*	0
Funktion 5.57.78 og 5.57.79	Midlertidig arbejdsmarkedsydelse (medfinansiering af midlertidig arbejdsmarkedsydelse og tilhørende aktiveringsudgifter bortset fra løntilskud)	LAB kapitel 13 d og lov om arbejdsløshedsforsikring § 52 o.	0	*	*	*	*	*	Ja	*	*	0
Funktion 5.57.79	Kontantydelse og dertilhørende aktiveringsudgifter (bortset fra løntilskud)	LAB kapitel 13 e og lov om kontantydelse	2	0	0	Nej	Nej	*	Nej	Ja	*	0
Funktion 5.57.72	Hjælp i særlige tilfælde (enkeltudgifter, sygebehandling, samværsret med børn, flytning)	LAS kap. 10	0	*	*	*	*	*	Ja	*	*	0

Funktion 0.25.11 0.25.18 7.32.23 8.32.23 9.32.23	Beboerindskudslån	Lov om individuel boligstøtte	0	*	*	*	*	*	Ja	*	*	0
Funktion 5.48.67	Personlige tillæg til pensionister	Lov om social pension kap. 2 og Bekendtgørelse af lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. kap. 2	0	*	*	*	*	*	Ja	*	*	0

LAS - Lov om aktiv socialpolitik

	Ja	Nej
Er der manglende afstemninger på Beskæftigelsesministeriets område		x

1.1 INDLEDNING

Dette bilag er en særskilt redegørelse til Beskæftigelsesministeriet på baggrund af de særlige rapporteringskrav, som fremgår af bekendtgørelse nr. 1591 af 15. december 2017 om statsrefusion og tilskud samt regnskabsaflæggelse og revision. Redegørelsen skal ses som et supplement til revisionsberetningen for 2017 vedrørende de sociale udgifter, der er omfattet af statsrefusion på Beskæftigelsesministeriets ressortområde.

Bilaget indeholder:

- Opfølgning på decisionsskrivelse vedrørende 2016 og tidligere år
- Den tværministerielle oversigt
- Redegørelse for personsagsgennemgang
- Redegørelse for fravalg af gennemgang af personsager

1.2 OPFØLGNING PÅ DECISIONSSKRIVELSER FOR 2016

Jf. decisionsskrivelse fra Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering af 8. februar 2018 vedrørende sygedagpengeområdet fremgår det, at styrelsen går ud fra, at de initiativer, som kommunen har iværksat, vil forbedre sagsbehandlingen på området og at status for effekten af initiativerne vil fremgå af næste års beretning.

I beretning nr. 23 om løbende revision 2017 har vi i afsnit 2.2.1 anført, at vi ser en væsentlig forbedring i den rettidige opfølgning i 2017 og kan således afslutte den tidligere afgivne revisionsbemærkning på området.

1.3 PERSONSAGSGENNEMGANG

I det efterfølgende redegøres for væsentlige fejl og mangler i forhold til den enkelte personsag, der er konstateret ved sagsgennemgangen.

1.3.1 Revalidering

Der er ved gennemgangen konstateret 1 fejl og mangler i de udvalgte sager uden umiddelbar udbetalings- og/eller refusionsmæssig betydning, der kan henføres til:

- I 1 sag er der manglende rettidig opfølgning. Vi har efterfølgende fået oplyst at der er arbejdet med nye procedure i forhold til at sikre rettidig opfølgning.

1.3.2 Sygedagpenge

Der er ved gennemgangen konstateret 2 fejl og mangler i de udvalgte sager uden umiddelbar udbetalings- og/eller refusionsmæssig betydning, der kan henføres til:

- I 2 sager er samtaler ikke afholdt rettidigt. I begge sager er der tale om mindre overskridelser.

1.3.3 Jobafklaringsforløb

Der er ved gennemgangen konstateret 2 fejl og mangler i de udvalgte sager uden umiddelbar udbetalings- og/eller refusionsmæssig betydning, der kan henføres til:

- I 2 sager foreligger rehabiliteringsplanens indsatsdel ikke. Vi har efterfølgende fået oplyst at indsatsdelen snarest vil blive udarbejdet.

1.4 FRAVALG AF PERSONSAGSGENNEMGANG

Vi har for 2017 foretaget fravalg af revision af personsager inden for følgende områder:

- Ledighedsydelse (senest revideret i 2015)
- Servicejob (senest revideret i 2015)
- Ressourceforløb (senest revideret i 2016)
- Midlertidig arbejdsmarkedsydelse (senest revideret i 2014)
- Hjælp i særlige tilfælde, LAS kap. 10 (senest revideret i 2015)
- Beboerindskudslån (senest revideret i 2016)
- Personlige tillæg til pensionister

Vi har i 2017 fravalgt personsagsgennemgang på midlertidig arbejdsmarkedsydelse, da der ingen udgifter er på området.

Vedrørende områderne ledighedsydelse, servicejob, ressourceforløb, hjælp i særlig tilfælde LAS kap. 10, beboerindskudslån og personlige tillæg til pensionister er personsagsgennemgang fravalgt, da områderne ikke har givet anledning til fejl og mangler tidligere år og vil indgå i 3 års planen.

BILAG 2, BØRNE- OG SOCIALMINISTERIET

2 TVÆRMINISTERIEL OVERSIGT OVER KONSTATEREDE FEJL OG MANGLER VED DEN SOCIALE REVISION 2017

Funktion	Sagsområde	Regler	Antal udvalgte sager	Væsentlige fejl <u>uden</u> refusionsmæssig betydning (Antal noteres)	Væsentlige fejl <u>med</u> refusionsmæssig betydning (Antal noteres)	Systematiske/generelle fejl <u>uden</u> refusionsmæssig betydning (Ja/Nej)	Systematiske/generelle fejl <u>med</u> refusionsmæssig betydning (Ja/Nej)	Kommentarer vedrørende konstaterede fejl (Henvielse til afsnit)	Området fravalgt (Ja/Nej)	Området administreres generelt i overensstemmelse med gældende regler (Ja/Nej)	Revisionsbemærkninger (Noteres ved angivelse af samme nummerering, som fremgår af revisionsberetningen)	Forbehold (Antal noteres)
Funktion 5.22.07	Statsrefusion - Særligt dyre enkeltsager	SEL §§ 176 og 176 a	8	0	0	Nej	Nej	*	Nej	Ja	*	0

Funktion 5.25.10 5.28.20 5.28.21 5.28.22 5.28.23 5.28.24 5.32.32 5.32.33 5.32.34 5.32.35 5.35.40 5.35.42 5.35.45 5.38.50 5.38.52 5.38.53 5.38.58 5.38.59 5.57.74	Hjælp til flygtninge (Udgifter med 100 % statsrefu- sion)	SEL § 181	5	0	0	Nej	Nej	*	Nej	Ja	*	0
Funktion 5.57.72	Merudgiftsydelse	SEL § 41	0	*	*	*	*	*	Ja	*	*	0
Funktion 5.57.72	Tabt arbejdsfortjeneste	SEL § 42	2	0	0	Nej	Nej	*	Nej	Ja	*	0
Funktion 5.28.20	Advokatbistand, aktindsigt mv.	SEL § 72	0	*	*	*	*	*	Ja	*	*	0

Funktion 5.57.72	Dækning af nødvendige merudgifter	SEL § 100	2	0	0	Nej	Nej	*	Nej	Ja	*	0
Funktion 5.38.42	Botilbud	SEL § 109	2	0	0	Nej	Nej	*	Nej	Ja	*	0
Funktion 5.38.42	Botilbud	SEL § 110	5	0	0	Nej	Nej	*	Nej	Ja	*	0
5.25.10	Refusionsberettigede udgifter vedrørende flygtninge	Dagtilbudsloven § 99	0	*	*	*	*	*	Ja	*	*	0

SEL - Lov om social service

	Ja	Nej
Er der manglende afstemninger på Social- og Indenrigsministeriets område		x

2.1 INDLEDNING

Dette bilag er en særskilt redegørelse til Børne- og Socialministeriet på baggrund af de særlige rapporteringskrav, som fremgår af bekendtgørelse nr. 1591 af 15. december 2017 om statsrefusion og tilskud samt regnskabsaflæggelse og revision. Redegørelsen skal ses som et supplement til revisionsberetningen for 2017 vedrørende de sociale udgifter, der er omfattet af statsrefusion på Børne- og Socialministeriets ressortområde.

Bilaget indeholder:

- Opfølgning på decisionsskrivelse vedrørende 2016 og tidligere år
- Den tværministerielle oversigt
- Redegørelse for personsagsgennemgang
- Redegørelse for fravalg af gennemgang af personsager

2.2 OPFØLGNING PÅ DECISIONSSKRIVELSER VEDRØRENDE 2016

Jf. decisionsskrivelse fra Børne- og socialministeriet af 26. februar 2018 ses følgende forhold til opfølgning:

”Børne- og Socialministeriet finder det ikke tilfredsstillende, at der fortsat er et højt fejlniveau på området.

Ministeriet anmoder derfor kommunen og kommunens revisor om fortsat at have opmærksomhed på området. Kommunes revisor anmodes derudover om at følge op på området i forbindelse med revisionen for 2017.”

Revisionen af området har ikke givet anledning til væsentlige fejl og mangler i 2017.

2.3 PERSONSAGSGENNEMGANG

Der er ved gennemgang af personsagerne ikke konstateret væsentlige fejl og mangler.

2.4 FRAVALG AF PERSONSAGSGENNEMGANG

Vi har for 2017 foretaget fravalg af revision af personsager inden for følgende områder:

- Merudgiftsydelser SEL §41 (senest revideret i 2015)
- Advokatbistand (senest revideret i 2016)
- Refusionsberettigende udgifter vedrørende flygtninge Dagtilbudsloven §99

Personsagsgennemgang på merudgiftsydelser og advokatbistand er fravalgt, da området ikke har givet anledning til fejl og mangler tidligere år og vil indgå i 3 års planen.

Personsagsgennemgangen på refusionsberettigende udgifter vedrørende flygtninge Dagtilbudslovens §99 er fravalgt, da der ingen udgifter er hertil.

BILAG 3, UDLÆNDINGE- OG INTEGRATIONSMINISTERIET

3 TVÆRMINISTERIEL OVERSIGT OVER KONSTATEREDE FEJL OG MANGLER VED DEN SOCIALE REVISION 2017

Funktion	Sagsområde	Regler	Antal udvalgte sager	Væsentlige fejl uden refusionsmæssig betydning (Antal noter)	Væsentlige fejl med refusionsmæssig betydning (Antal noter)	Systematiske/generelle fejl uden refusionsmæssig betydning (Ja/Nej)	Systematiske/generelle fejl med refusionsmæssig betydning (Ja/Nej)	Kommentarer vedrørende konstaterede fejl (Henvisning til afsnit)	Området fravalgt (Ja/Nej)	Området administreres generelt i overensstemmelse med gældende regler (Ja/Nej)	Revisionsbemærkninger (Noteres ved angivelse af samme nummerering som fremgår af revisionsberetningen)	Forbehold (Antal noter)
	Udarbejdelse af integrationskontrakt inden for 1 måned	IL § 19	2	0	0	Nej	Nej	*	Nej	Ja	*	0
	Løbende opfølgning på integrationskontrakten	IL § 20	2	0	0	Nej	Nej	*	Nej	Ja	*	0
Funktion 5.46.60	Tilbud om integrationsprogram, herunder aktive beskæftigelsesrettede tilbud og tilbud om ordinær danskuddannelse	IL Kapitel 4	2	0	0	Nej	Nej	*	Nej	Ja	*	0

Funktion 5.46.60	Tilbud om introduktionsforløb, herunder aktive beskæftigelsesrettede tilbud, tilbud om arbejdsmarkedsrettet danskundervisning (kun 1. halvår 2017) og ordinær danskuddannelse	IL Kapitel 4a	0	*	*	*	*	*	Ja	*	*	0
Funktion 5.46.61	Udbetaling af integrationsydelse til udlændinge omfattet af integrationsprogrammet og udbetaling af integrationsydelse til øvrige	LAS kapitel 4	2	0	0	Nej	Nej	*	Nej	Ja	*	0
Funktion 5.46.60	Resultattilskud efter integrationsloven	IL § 45	6	0	0	Nej	Nej	*	Nej	Ja	*	0
Funktion 5.46.60	Henvisning til danskuddannelse efter danskuddannelsesloven	Danskuddannelseslovens §§ 2, 2a og 2b	0	*	*	*	*	*	Ja	*	*	0
Funktion 5.46.61	Hjælp i særlige tilfælde	IL kapitel 6	1	0	0	Nej	Nej	*	Nej	Ja	*	0
Funktion 5.46.60	Grundtilskud, tilskud til uledsagede mindreårige	IL § 45	1	0	0	Nej	Nej	*	Nej	Ja	*	0
Funktion 5.46.65	Udbetaling af repatrieringsstøtte m.v. og resultattilskud efter repatrieringsloven	Repatrieringslovens §§ 7, 8 og 13	0	*	*	*	*	*	Ja	*	*	0
Funktion 8.21.22	Udbetaling af godtgørelse for deltagelse i IGU-skoleforløb	Lov om integrationsgrunduddannelse § 10	0	*	*	*	*	*	Ja	*	*	0
Funktion 0.25.11	Refusion af nettoudgifter til midlertidig boligplacering af flygtninge	IL § 45 a	3	0	0	Nej	Nej	*	Nej	Ja	*	0

IL - Lov om integration af udlændinge i Danmark
LAS - Lov om aktiv socialpolitik

	Ja	Nej
Er der manglende afstemninger på Udlændinge- og Integrationsministeriets område		x

3.1 INDLEDNING

Dette bilag er en særskilt redegørelse til Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet på baggrund af de særlige rapporteringskrav, som fremgår af bekendtgørelse nr. 1591 af 15. december 2017 om statsrefusion og tilskud samt regnskabsaflæggelse og revision. Redegørelsen skal ses som et supplement til revisionsberetningen for 2017 vedrørende de sociale udgifter, der er omfattet af statsrefusion på Udlændinge- og Integrationsministeriet ressortområde.

Bilaget indeholder:

- Opfølgning på decisionsskrivelse vedrørende 2016 og tidligere år
- Den tværministerielle oversigt
- Redegørelse for personsagsgennemgang
- Redegørelse for fravalg af gennemgang af personsager

3.2 OPFØLGNING PÅ DECISIONSSKRIVELSER FOR 2016

Jf. decisionsskrivelse fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet af 19. december 2017 ses ingen forhold til opfølgning.

3.3 PERSONSAGSGENNEMGANG

Der er ved gennemgang af personsagerne ikke konstateret væsentlige fejl og mangler.

3.4 FRAVALG AF PERSONSAGSGENNEMGANG

Vi har for 2017 foretaget fravalg af revision af personsager inden for følgende områder:

- Tilbud om introduktionsforløb
- Henvisning til danskuddannelse efter danskuddannelsesloven
- Repatrieringsstøtte (senest revideret i 2016)
- Udbetaling af godtgørelse for deltagelse i IGU-skoleforløb

Udbetaling af godtgørelse for deltagelse i IGU-skoleforløb er fravalgt, da områderne ikke er af væsentlig økonomisk betydning.

Vedrørende områderne tilbud og introduktionsforløb og henvisning til danskuddannelse er der ikke foretaget sagsrevision, men områderne er revideret som en del af refusionsopgørelsen.

Personsagsgennemgang på repatrieringsstøtte er fravalgt, da området ikke har givet anledning til fejl og mangler tidligere år og vil indgå i 3 års planen.

BILAG 4, OMRÅDER MED SÆRLIGE RAPPORTERINGSKRAV

Vi har efterfølgende beskrevet den udførte revision på øvrige områder med særlige rapporteringskrav, hvor der ikke i forvejen er afgivet særskilt revisionsberetning.

Transport-, Bygnings- og Boligministeriet**Byfornyelse**

Vi har foretaget en gennemgang af byfornyelsesområdet i kommunen. Byfornyelsesområdet omfatter følgende:

- Lov om byfornyelse og udvikling af byer, herunder områderne: Områdefornyelse, bygningsfornyelse, opkøb af nedslidte ejendomme, friarealer, kondemnering og byfornyelsesnævn.

Revisionen er udført i overensstemmelse med de bekendtgørelser, der er relevante for de enkelte beslutningstyper, herunder:

- Bekendtgørelse nr. 811 af 23. juni 2016 om regnskab og revision efter lov om byfornyelse og udvikling af byer

I forbindelse med den foretagne revision er det bl.a. efterprøvet, at de af byrådet truffne beslutninger er i overensstemmelse med gældende love om byfornyelse.

Det er påset, at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler, der er omfattet af byggeregnskaberne og de kommunale udgifter.

Den talmæssige korrekthed og sammenhæng mellem opgørelserne og de enkelte posteringer er kontrolleret ved brug af det foreliggende regnskabsmateriale.

Vi har i regnskabsår 2017 afsluttet revisionen af statsrefusionsopgørelserne for regnskabsår 2015 og 2016. Opgørelserne er påset korrekt udarbejdet og i overensstemmelse med det reviderede regnskabsmateriale.

Revisionen er foretaget ved stikprøver i det omfang, det er skønnet forsvarligt, og gældende forskrifter ikke har været til hinder herfor. Revisionen har givet overbevisning om, at statsrefusionsopgørelsen for henholdsvis regnskabsår 2015 og 2016 er retvisende, herunder at refusionsgrundlaget er i overensstemmelse med gældende lovgivning.

I forbindelse med gennemgang af statsrefusionsopgørelsen for 2015 har vi konstateret, at kommunen har modtaget 530.116 kr. for meget i refusion, men at beløbene reguleres i indberetningssystemet på de enkelte ejendomme i 2017.

Vi følger op på forholdet i forbindelse med vores revision af statsrefusionsopgørelsen for 2017.

Der henvises i øvrigt til Bilag 5, Påtegnede opgørelser og øvrige opgaver.

Konklusion

Det er vores opfattelse, at områderne generelt administreres i overensstemmelse med gældende regler.

Øvrige ministerier

Som led i revision af de sociale udgifter har vi påtegnet følgende særlige regnskaber:

- Klippekort 2016

Projektrejskaber med tilhørende revisionsprotokol

Vi har i løbet af regnskabsåret 2017 forsynet følgende projektrejskaber med vores revisionserklæring samt afgivet en revisionsprotokol til tilskudsyderen:

- Jobrotation 28/10-15 - 30/3-17
- Tilskud til digitale læremidler
- Jobrotation til særlige grupper med videregående uddannelse
- Jobrotation Tolne Efterskole
- Rotationsprojekterne
- Den regionale uddannelsespulje 2017
- Værdighedspuljen 2017
- Værdighedspuljen 2016, restmidler
- Klippekort til plejehjemsbeboere

Alle projektrejskaber er forsynet med vores erklæring om, at tilskudsopførelsen efter vores opfattelse i al væsentlighed er udarbejdet i overensstemmelse med tilskudsyders tilskudsbrevs bestemmelser samt at tilskuddet er anvendt til det bevilgede formål.

De afgivne revisionsprotokoller er hver for sig ikke omfattet af § 42b, stk. 1, i Den kommunale Styrelseslov og er således ikke udsendt til de enkelte byrådsmedlemmer, men alene fremsendt til tilskudsyder samt kommunens administration.

BILAG 5, PÅTEGNEDE OPGØRELSER OG ØVRIGE OPGAVER

Oversigt over revisionspåtegnede opgørelser for 2017

Vi har revideret og påtegnet følgende opgørelser og indberetninger:

- Statsrefusion
- Boliglån
- Særlige dyre enkeltsager
- Saldoopgørelse af momsrefusion
- Revisorerklæring vedrørende kommunens administration af og indberetning til BOSSINF
- Revisorerklæring vedrørende indberettede låndata til Landsbyggefondens lånesystem for boligorganisationen
- Opgørelse af modtaget refusion i finansåret 2015 og 2016 - byfornyelse
- Aftale om erklæring om arv
- Takst for Hjørring Krisecenter 2018
- Opgørelse vedrørende kommunens ressourceforbrug til koordinationsforum og indsatsplanlægning efter vandforsyningslovens §§ 12 - 13a for perioden 2012 - 2016
- Erklæring vedrørende ikke udbetalte feriegodtgørelse og løn under ferie eller ferietillæg for perioden 1. maj 2016 - 30. april 2017
- Erklæring vedrørende kommunens indberetning efter lov om kommuners afståelse af vandforsyninger eller spildevandsforsyninger for 2016
- Projekt YCO
- Anlægsregnskaber

Øvrige opgaver

På følgende væsentlige områder har vi ydet kommunens bistand:

- Notat vedrørende deponering i forbindelse med renovering af lejede lokaler
- Sparring om økonomiske og skattemæssige konsekvenser ved solcelleanlæg
- Køkkenområdet
- Gennemgang af kommunens moms- og lønsumsregistreringer

Forinden accept af ovennævnte arbejder har vi særskilt vurderet betydningen heraf for vores uafhængighed.

Det er vores opfattelse, at de udførte opgaver enkeltvis og samlet er udført i overensstemmelse med gældende bestemmelser om revisors uafhængighed.